

Hospodská výstava v muzeu

Ve dnech 18. září až 18. listopadu proběhla ve Vlastivědném muzeu Jesenicka výstava s názvem *Pívali naši, pijme my taky*. Vernisáž výstavy se nesla v hospodském duchu – nechyběl výčep piva, k poslechu hráli stylově oblečení hudebníci na harmoniku a kontrabas a Rytířským sálem i nádvořím Vodní tvrze švelily hlasy a zpěv do pozdních večerních hodin.

Cílem výstavy bylo zejména seznámit návštěvníky s historií jesenických hospod a pivovarů, a to jak textovou částí čerpanou z archiválií a literatury, tak i srovnáním historických pohlednic a fotografií s aktuálním stavem budov. Zajímavostí je, že v mnohých domech se pohostinská zařízení udržela dodnes. Chronologicky byla výstava zaměřena na období po přelomu 19. a 20. století a soustředila se na významnější hostince a hotely především v okolí dnešního Masarykova náměstí a náměstí Svobody. K pohostinským zařízením nepatřily pouze hospody v úzkém slova smyslu, ve Frývaldově (dnešním Jeseníku) se nacházely také kavárny či vinárna.

Historie jesenických hospod spadá již do středověku, kdy se začala vytvářet nejstarší část osady Virwald (pozn.: pozdější německé pojmenování Jeseníku – Freiwaldau, bylo počeštěno na Frývaldov). Místo zvané Auf der Freiheit, tedy česky Na Svobodě, se stalo centrem společenského a politického dění osady. Traduje se, že prvním domem osady byl hostinec Na Svobodě, který v Jeseníku dnes vidáme na křižovatce ulic Dukelské a Lipovské jako hotel Praděd.

Ve Frývaldově mělo na počátku 19. století výčepní právo mnoho domů a obyvatelé pronajímali některé ze svých místností také k ubytovacím účelům, nejednalo se však o hospody v užším slova smyslu. K zakládání nových hospod, případně modernizacím starých hostinců docházelo spíše až ve druhé polovině 19. století, mj. v souvislosti s nárůstem počtu hostů lázní Vincenze Priessnitze na Gräfenbergu nad Frývaldovem. Lázeňští hosté tak měli širokou škálu stravovacích možností a bydlet ve Frývaldově patřilo ke společenskému bontonu. Přelom století a éra první republiky s sebou přinesly širší pole společenských zábav. Společenské sály sloužily nejen spolkovým schůzím a tanečním programům, ale do světa zábavy pronikl také kinematograf.

Na hospodskou tematiku volně navázaly texty a obrázky k historii tří jesenických pivovarů: městského pivovaru v bývalém hostinci Na Svobodě, tzv. biskupského pivovaru v místě dnešního baru Yesenka a pivovaru Julia Lichtwitze, který obnovil v roce 2011 svou tradici v podobě minipivovaru.

Do hospodského a kavárenského života minulých let měl na výstavě vtáhnout model hospody s výčepem a kavárenské zátiší na pódiu Rytířského sálu; obsah vitrín dotvářel obraz hospod a s nimi souvisejících záležitostí. Výrobu a distribuci alkoholických nápojů zde prezentovaly historické pivní lahve a sklenice, špuntovačky na pivo a víno, narážecí i výčepní pípy, pivní a vinné soudky, přepravky a nosiče na piva, mázy, holby, džbány atd. K zajímavostem patřily ohříváčky na pivo či historické pivní etikety a tácky. K hospodskému prostředí náležely odjakživa i kuřácké potřeby; na výstavě tedy nemohly chybět zástupci historických popelníků či například hlavičky tabákových dýmek. Kávové a čajové servisy, mlýnky na kávu a lahvičky od likérů dotvářely prostředí související s kavárnou.

Zajímavostí ze světa alkoholických a nealkoholických nápojů, ale třeba také zmrzliny přiblížily téma výstavy i návštěvníkům, kteří obecné historii příliš neholdují. Mezi neobvyklé předměty se tak zařadil například ruční přístroj na výrobu zmrzliny. Množství předmětů zapůjčili mimo muzea v Šumperku a v Hanušovicích soukromí sběratelé, kterým patří veliké díky!